

УДК 801.82

DOI <https://doi.org/10.52726/as.humanities/2022.1.24>

А. Я. МАКСИМОВА

кандидат наук з державного управління,

викладач кафедри соціально-гуманітарної роботи,

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна

Електронна пошта: anna305@i.ua

<https://orcid.org/0000-0002-8332-4988>

ЕВОЛЮЦІЯ ПОНЯТТЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ФРАЗЕОЛОГІЇ СФЕРИ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕСУ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Фразеологія стала важливою галуззю чистих та прикладних досліджень у західноєвропейській та північно-американській лінгвістиці. Фразеологія – нечітка частина мови. Фразеологізм – стійкий вираз із самостійним значенням, близьким до ідіоматичного. Фразеологізм – це стійке поєднання слів, яке виражає цілісне значення і за функцією співвідноситься з окремим словом. У системі фразеологічних одиниць англійської спостерігаються самі явища, які властиві лексичному складу російської: 1) багатозначність; 2) омонімія; 3) синонімія; 4) антонімія

До складу фразеологізмів можна віднести всі сполучення слів, для яких характерні три основні параметри: приналежність до номінативного інвентарю мови, ознака повної або часткової ідіоматичності, а також властивість стійкості, що існує поряд з певною варіативністю, що проявляється в абсолютній або відносній відтворюваності сполучень слів в готовому вигляді. Наголошується на метафоричності фразеологізмів та їх експресивності. Особливе місце в фразеології займає сфера економіки та бізнесу, що є провідним словотворчим чинником, що обумовлено історичними подіями. Інноваційна американська фразеологія сфери економіки та бізнесу охоплює міжнародну торгівлю, банківські операції, морські, сухопутні та повітряні перевезення.

Розглядаючи фразеологізми доцільно розглянути сутність дефініції «інноваційна американська фразеологія» це новітні словотвірні форми та словосполучення, які нещодавно з'явилися у мові. Серед науковців філологів немає єдиного визначення сутності поняття «фразеологізм», оскільки у кожного науковця власний набір характеристик, що відрізняє фразеологізм від інших частин мови.

Ключові слова: інноваційна фразеологія, фразеологізм, фразеологічна одиниця, класифікація, інноваційна фразеологія сфери економіки та бізнесу.

Вступ. Мова це динамічна система, розвиток якої обумовлений науково-технічною революцією, що прискорили словотвірні процеси. Водночас пандемія коронавірусу сприяла прискоренню появи нових слів, оскільки стало поширеною праця вдома, спілкування через месенджери та Zoom. Ця подія вплинула на життєдіяльність малих дітей, школярів та на людей похилого віку та способи організації роботи, стиль життя працівників. Усе вищенаведені тенденції обумовили необхідність дослідження інноваційних фразеологізмів сфери економіки та бізнесу.

Аналіз попередніх досліджень. Науковцями повною мірою досліджено лише сутність фразеологізмів та їх класифікація. Це питання ґрунтовно вивчали у різних ракурсах вітчизняні І. К. Білодід, А. В. Боцман, Л. А. Булаховський, В. С. Виноградов, Ю. А. Зацний, А. В. Кунін, В. М. Телія, а також зарубіжні А. Бенгт, Б. Харальд, А. П. Коуї, М. Евераерт, А. Шенк,

Р. Шрейдер, Р. Глазер, Ш. Баллі, Д. Рушкульбек [Ryskulbek 2020 : 156] С. Оданова [Odanova 2021 : 123], Л. Кацюба [Katsyuba 2020 : 96], В. Левіна [Levina 2021 : 218].

У своїх працях вивчали питання особливості перекладу фразеологізмів вивчали Н. Н. Амосова, С. Л. Бархударов, В. П. Жуков, А. А. Реформатський тощо. Враховуючи велике число наукових праць за темою дослідження, саме інноваційні фразеологізми сфери економіки та бізнесу залишилися малодослідженою.

Мета статті полягає у спробі надати визначення дефініції «інноваційна фразеологія сфери економіки та бізнесу» та визначити її особливості.

Вступ. За останні двадцять років фразеологія стала важливою галуззю чистих та прикладних досліджень у західноєвропейській та північноамериканській лінгвістиці. Вона стала невід'ємною частиною життєдіяльності суспільства, і її застосування у процесі спілкування стало звичним для всіх. Щоденний динамічний розвиток науки

та техніки, обумовив словотворчі процеси, актуалізуючи потребу їх дослідження. Словник Ожегова трактує наступне формулювання фразеологізму: «Фразеологізм – стійкий вираз із самостійним значенням, близьким до ідіоматичного» [Ожегов 2005 : 857].

«Фразеологізм – це стійке поєднання слів, яке виражає цілісне значення і за функцією співвідноситься з окремим словом. У системі фразеологічних одиниць англійської спостерігаються самі явища, які властиві лексичному складу російської: 1) багатозначність; 2) омонімія; 3) синонімія; 4) антонімія» [Кунин 2001 : 55]

Я. А. Баран визначає фразеологізм як віртуальний знак мови, оформлений у вигляді словосполучення або речення, з повним або частковим переосмисленням компонентів, призначенням якого є вираження номінативно-експресивної функції [Баран 1997 : 77].

Власне визначення поняття «фразеологізм» запропонував вчений О. О Реформатський [Реформатський 1996 : 131–132]. Він назвав фразеологізмами слова та словосполучення, специфічні для мови різних груп населення, за класовою або професійною ознакою, для літературного напрямку або окремого автора. Він також наголошує на метафоричності фразеологізми та їх експресивності.

О. М. Галинська [Галинська 2011 : 72] розглядає фразеологізми як особливі мовні знаки, що використовуються для зберігання і передачі культурної інформації.

«Новий словник російської мови» Єфремової більш розширено трактує поняття фразеологізму, яке звучить наступним чином: «сталий зворот мови, притаманний певній мові і тому його не можливо перекласти дослівно на інші мови, що має самостійне значення, яке у цілому не є сумою значень слів, що до нього входять» [Ефремова 2000 : 1113].

Особливе місце в фразеології займає сфера економіки та бізнесу, що є провідним словотворчим чинником, що обумовлено історичними подіями, зокрема Великою депресією, зміною суспільних ролей в сім'ї, динамічне переформатування ділових відносин, посилення вимог до робочих умов, інформатизація та пандемія висунули дану сферу на перше місце, як таку, що має забезпечувати якісні умови для життєдіяльності. Інноваційна американська фразеологія сфери економіки та бізнесу охоплює між-

народну торгівлю, банківські операції, морські, сухопутні та повітряні перевезення.

Розглядаючи фразеологізми доцільно розглянути сутність дефініції «інноваційна американська фразеологія» це новітні словотвірні форми та словосполучення, які нещодавно з'явилися у мові. Серед науковців філологів немає єдиного визначення сутності поняття «фразеологізм», оскільки у кожного науковця власний набір характеристик, що відрізняє фразеологізм від інших частин мови.

Для фразеологізмів також притаманна експресивність, метафоричність та відносна стійкість.

Отже, фразеологізм є невід'ємним елементом і мовної системи і культури. Говорячи дуже часто замість слова фразеологізм люди та науковці застосовують термін фразеологічний оборот або мовний оборотом, під яким мається на увазі характерне стійке поєднання слів, значення якого не визначається значенням слів, що входять до звороту. Як наслідок окремо взяті слова, що входять до фразеологічного звороту, втрачають власне значення. Таким чином, фразеологізм вживається як ціле, готове словосполучення. Поєднанням значень назв слів є лексичні значення всього фразеологізму.

Інноваційна фразеологія в сфері економіки та бізнесу – це нові словосполучення з добре раніше нам відомих слів, утворюючи нове значення.

Основними властивостями інноваційної фразеології у сфері економіки та бізнесу є експресивність та метафоричність. Специфічність даної сфери обумовлена орієнтованістю на фінансове забезпечення, економічну складову діяльності підприємств, умови праці та оплати працівників, торгівлю та діяльність торговельно-розважальних центрів, магазинів

Вживання фразеологічної одиниці в економічному тексті залежить від зовнішніх і внутрішніх факторів. З одного боку, розвиток мови призвів до появи нових фразеологічних сполучень в економічній сфері, наприклад:

to play economics – *вдаватися до нечесних методів у господарській діяльності; вести нечесну економічну гру;*

З іншого боку, економіка активно використовує ті фразеологізми, які виникли з історії, культурних традицій тощо. Економічні тексти містять фразеологізми, які визначають гроші як економічну одиницю:

Purse full of money, the root of all evil (money), money burns a hole in my pocket, nor for love or money, to be stony-broke – to have no money, fry the fat out of (fry out fat) – obtain money by pressure or extortion [Aimenova 2019 : 230].

Гаманець, повний грошей, корінь усього зла (гроші), гроші пропалюють дірку в моїй кишені, ні за любов, ні за гроші, бути розбитим – не мати грошей, смажити сало з (висмажити сало) – отримати гроші шляхом тиску або вимагання. Термін «гроші» у фразеологізмах часто вживається в контексті незаконних економічних дій, наприклад:

trade-based money laundering – зловживання торгівлею для переміщення грошей через кордони. Іноді метою є ухилення від сплати податків, зборів або контролю над капіталом; часто це потрапляння брудних грошей у банківську систему [Aimenova 2019 : 230].

money laundering означає процес видмивання грошей, отриманих від злочинної діяльності.

Фразеологічними одиницями, які позначають, гроші, отримані злочинною діяльністю, є такі:

black money – великі багаті країни все це люблять зображати себе такими лідери боротьби з чорними грошима [Aimenova 2019 :230];

dodgy money – великі багаті країни часто звинувачують малі офішорні фінансові центри, такі як Джерсі та Кайманові острови, у тому, що вони діють як охочі провідники для химерних грошей;

bloody money – криваві гроші від тероризму на Північному Кавказі до залив засідань Москви, корупція – найбільша проблема Росії [Aimenova 2019 : 230].

Фразеологічні одиниці, які дають позитивне світло на гроші:

white-money – це мало стати частиною національної «стратегії білих грошей», яка все це формується, щоб раз і назавжди позбутися іміджу Швейцарії як податкової гавані. Критики підозрюють, що це димова завіса;

honest money – чого не усвідомлюють противники примату електронних грошей, так це те, що економічний критерій виготовлення електронних грошей є ключем до ліквідації інфляції та чесного фонду [Aimenova 2019 :230].

Нещодавно в економічному дискурсі з'явилося багато нових фразеологізмів, що позначають грошові одиниці, такі як веб-гроші, Інтернет-гроші, електронні гроші, наприклад:

electronic money – електронні гроші виправили б це, однак, зробивши неможливим переміщення грошей з форми, що підлягає негативним ставкам, – хіба що витрачаючи їх або інвестуючи їх у високодохідний актив, що є саме стимулюючим результатом діяльності [Aimenova 2019 : 230].

Підсумовуючи, зі словом гроші утворено багато фразеологізмів як *electronic money, honest money, white money, bloody money, dodgy money, black money, money laundering, trade-based money laundering, money laundering*.

Висновки. Фразеологізм є невід'ємним елементом мовної системи і культури. Під фразеологізмом доцільно розуміти новотвірне слово або словосполучення, в якому окремі слова мають зовсім інший зміст. Говорячи дуже часто замість слова фразеологізм люди та науковці застосовують термін фразеологічний оборот або мовний зворот, під яким мається на увазі характерне стійке поєднання слів, значення якого не визначається значенням слів, що входять до звороту. Як наслідок окремо взяті слова, що входять до фразеологічного звороту, втрачають власне значення. Таким чином, фразеологізм вживається як ціле, готове словосполучення. Поєднанням значень назв слів є лексичні значення всього фразеологізму. Перспектив подальших наукових досліджень має стати класифікація інноваційних американських фразеологізмів у сфері економіки та бізнесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баран Я. А. Фразеологія у системі мови. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 1997. 176 с.
2. Галинська О. М. Фразеологізи як знаки культурної інформації *Проблеми зіставної семантики* : збірник наукових статей. Вип. 10 / відп. ред. Корольова А. В. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2011. Ч. 2. С. 72–76.
3. Ефремова Т. Ф. Новый словарь русского языка. Толково-словообразовательный. Москва : Русский язык, 2000. 1233 с.
4. Кунин А. В. Англо-русский фразеологический словарь. 3-е изд., стереотип. Москва : Русский язык, 2001. 264 с.
5. Ожегов С. И., Шведов И. Ю. Современный толковый словарь русского языка. Москва: Аст, 2005. 1168 с.
6. Реформатский А. А. Введение в языковедение под ред. В. А. Виноградова. Москва : Аспект Пресс, 1996. 536 с.
7. Aimenova M, Ospanova A, Rakhimova A., Sarsembayeva A., Mazhit Z. Phraseological terminology in the English guage, in the dictionary, and in the computer. *De gryter mouton*. 2019. Vol. 3. P. 31–56 (Scopus).

8. Katsyuba L. B., Ismailova K. E., Bondareva O. V. Place of phraseology in the study of foreign languages (on the example of Russian as a foreign language). *European Scientific English Journal*. 2020. Vol. 13. Issue 2. pp. 92–101 (Scopus).
9. Levina V., Zubanova S., Ivanov A. Axiological linguistics and teaching of Russian as a foreign language in the context of distance learning against the backdrop of the pandemic. *European Scientific English Journal*. 2021. Vol. 14. Issue 1. pp. 212–227 (Scopus).
10. Odanova S., Nurzhanova B., Akkozina B., Kokanova Z., Sadyrbayeva B. Phraseological picture of the world in the texts of modern mass media. *European Scientific English Journal*. 2021. Vol. 14. Issue 2. pp. 120–128 (Scopus).
11. Ryskulbek D., Ermekova T., Alibekova L., Bektimirova S., Togzhanova L., Ziak P. Functional and parametric mapping of the semantics of phraseological units in intercultural space. *European Scientific English Journal*. 2021. Vol. 14. Issue 4 pp. 155–171 (Scopus).

REFERENCES

1. Baran Ya. A. (1997) *Phrazeolodgy v systemi movy* [Phraseology in the system of language]. Ivano-Frankivsk : Lileya-NV.
2. Galynska O. M. (2011) Phrazeologismy yak znaky kulturnoy informatsii [Phraseologisms as signs of cultural information] *Problems of comparative semantics*. Vol. 10. Part 2. pp. 72–76.
3. Efremova T. F. (2000) *Novyy slovar russkogo yazyka. Tolkovo-slovoobrazovatelnyy* [New dictionary of the Russian language. Cleverly derivational]. Moscow : Russkiy yazik.
4. Kunin A. V. (2001) *Anglo-russkiy phrazeologicheskiy slovar* [English-Russian Phraseological Dictionary]. Moscow : Russkiy yazik.
5. Ojegov S. I., Shvedov I. Yu. *Sovremenniy tolkoviy slovar russkogo yazyka* [Modern explanatory dictionary of the Russian language]. Moscow : Ast, 2005. 1168 c.
6. Reformatskiy A. A. (1996) *Vvedeniye v yazykovedeniye* [The introduction to linguistics]. Moscow : Aspect-Press.
7. Aimenova M, Ospanova A, Rakhimova A., Sarsembayeva A., Mazhit Z. (2019) Phraseological terminology in the English .language, in the dictionary, and in the computer. *De gryuter mouton*. Vol. 3. pp. 31–56 (Scopus).
8. Katsyuba L. B., Ismailova K. E., Bondareva O. V. (2020) Place of phraseology in the study of foreign languages (on the example of Russian as a foreign language). *European Scientific English Journal*. Vol. 13. Issue 2. pp. 92–101 (Scopus).
9. Levina V., Zubanova S., Ivanov A. (2021) Axiological linguistics and teaching of Russian as a foreign language in the context of distance learning against the backdrop of the pandemic. *European Scientific English Journal*. Vol. 14. Issue 1. pp. 212–227 (Scopus).
10. Odanova S., Nurzhanova B., Akkozina B., Kokanova Z., Sadyrbayeva B. (2021) Phraseological picture of the world in the texts of modern mass media. *European Scientific English Journal*. Vol. 14. Issue 2. pp. 120–128 (Scopus).
11. Ryskulbek D., Ermekova T., Alibekova L., Bektimirova S., Togzhanova L., Ziak P. (2021) Functional and parametric mapping of the semantics of phraseological units in intercultural space. *European Scientific English Journal*. 2021. Vol. 14. Issue 4. pp. 155–171 (Scopus).

A. YA. MAKSYMOVA

*Ph.D., Lecturer at the Department of Social and Humanitarian Work,
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs, Dnipro, Ukraine*

E-mail: anna305@i.ua

<https://orcid.org/0000-0002-8332-498>

EVOLUTION OF THE CONCEPT OF INNOVATIVE PHRASEOLOGY IN THE FIELD OF ECONOMICS AND BUSINESS: THEORETICAL ASPECT

Phraseology has become an important field of pure and applied research in Western European and North American linguistics. Phraseology is a fuzzy part of speech. Phraseology is a stable expression with an independent meaning close to idiomatic. Phraseology is a stable combination of words that expresses a holistic meaning and is functionally correlated with a single word. In the system of phraseological units of English the phenomena which are inherent in lexical structure of Russian are observed: 1) ambiguity; 2) homonymy; 3) synonymy; 4) antonymy. Phraseologisms include all word combinations, which are characterized by three main parameters: belonging to the nominative inventory of language, a sign of complete or partial idiomaticity, as well as the property of stability, which exists along with some variability, manifested in absolute or relative reproducibility of word combinations in finished form. Emphasis is placed on the metaphorical nature of phraseology and their expressiveness. A special place in phraseology is occupied by the field of economics

and business, which is a leading word-forming factor due to historical events, including the Great Depression, changing social roles in the family, dynamic reformatting of business relations, increasing working conditions, informatization and pandemics. in the first place, as one that should provide quality living conditions. Innovative American phraseology of economics and business covers international trade, banking, shipping, land and air.

When considering phraseology, it is useful to consider the essence of the definition of "innovative American phraseology" are the latest word-formative forms and phrases that have recently appeared in the language. There is no single definition of the essence of the concept of "phraseology" among philologists, because each scientist has his own set of characteristics that distinguishes phraseology from other parts of speech.

Key words: innovative phraseology, phraseology, phraseological unit, classification, innovative phraseology of economics and business.